

Izbija vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori:
2667 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2667 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904.

LETO—YEAR XIX.

Cena lista je \$5.00

Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 28. decembra (December 28), 1926.

Subscription \$5.00 Yearly

STEV.—NUMBER 303

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

OLJNA MAGNATA MORATA PRED POROTNIKE

Tak je odlok sodnika Bailya. — Do njegovega odloka sta tožena še vedno upala, da se izmuzeta brez sodniške obravnave.

Washington, D. C. — Harry F. Sinclair, oljni magnat, in Albert B. Fall, bivši tajnik za notranje zadeve v Hardingovem kabinetu, morata zaradi znane kupčije a Teapot Domom pred porotno obravnavo. Njih odvetniki so stavili predlog, da se obtožnica zavrz, a sodnik Jennings Bailya ni hotel zavreči obtožnice, temveč je odločil, da se morata obtoženca zagovarjati na obtožbo, ki jo je proti njima vložila zvezna vlada.

Preden je sodnik Bailya podal svoj odlok, so odvetniki obtoženca podali izjavo, da ne bodo vlagali nadaljnih prizivov za potrditve obtožnice.

Več kot teden dni nazaj je bil Fall oproščen, da je na zarotniški način v družbi Dohenya o- selepari vlado pri oddaji oljnih rezerv v Kaliforniji. Ampak Sinclair pride zdaj prvokrat pred porotnike zaradi teapotskih kupcij.

Javni tožitelj je predlagal, da obravnava prične dne prvega februarja. Advokati obtoženca so temu ugovarjali in predlagali, da obravnava prične kasneje. Po daljšem debatiranju sta se obe stranki sporazumeli, da obravnava prične dne drugega februarja.

Med pričami, ki bodo pričale za javnega tožitelja, t. j. državo, bodeta tudi dva oljna magnata, ki se nahajata v tujemstvu in zaradi katerih je bilo treba povzeti izredne legalne korake in sprejem izrednega zakona, da bi bilo mogoče zapleniti njuno lastnino, ako se ne vrmeta iz tujemstva in pričata.

Božična neurja

Huda zima v Franciji, sneg na Portugalskem, potres v Albaniji in povodenj v Ameriki.

Pariz, 27. dec. — Francozi so drgetali od mraza čez božične praznike. V Parizu je bilo blizu ničle, ob švicarski meji pa pet pod ničlo.

V Lisboni na Portugalskem je zapadel sneg — prvi v več kot sto letih. Prebivalce, ki niso vajeni snega, je bela odeja kar očarala in obenem zelo alarmirala, ker jih je prineslo zeblo.

Tirana, Albanija, 27. dec. — Močni potresni sunki, ki so se pojavili na božič v okolici Drača, so se večeraj ponovili. Na bližnjem hribu se je odprlo novo vulkanično žrelo in voda v bližnjem jezeru je zavrela. V Draču se je podrla mnogo hiš in nekaj oseb je bilo ubitih. Ljudje so zbežali na plano.

Rim, 27. dec. — Mussolini je izrekel albanski vladi simpatije radi potresne katastrofe v Draču in odredil je gmotno pomoč.

Nashville, Tenn. — Najmanj 2000 oseb je moralo pobegniti iz stanovanj v nedeljo zvečer, ko je reka Cumberland poplavlila del mesta. Veliki deževni nalivi zadnjih dni so povzročili povodenj.

Kaj delajo ameriške čete v Nikaragvi?

Senat morda intervenira v vojaški intervenciji v centralnoameriški republiki. V Londonu slutijo ugrabljenje Nikaragve radi novega prekopa. Vstahi napovedujejo odločen boj.

Washington, D. C. — Intervencija senata proti intervenciji Coolidgeve administracije v Nikaragvi je na vidiku. Senator Borah, predsednik senatskega odbora za zunanje zadeve, je izjavil, da ne pojde mirno preko dogodkov, ki so se odigrali čez božične praznike v srednjeameriški republiki. Morda bo še ta teden predložena senatna preskava, formalna akcija pa stoji v tek 3. januarja, ko se zopet obnovi zasedanje kongresa.

Borah je dejal, da niti malo ne odobrava akcije državnega departamenta in predsednika Coolidgea, ki sta velela izkrcati pomorščake v Puerto Cabezasu. Borah bi rad vedel, po kakšni pravici ameriška vlada podpira z orožjem konservativnega nikaragvijskega predsednika Diaza proti njegovemu nasprotniku dr. Juan B. Sacasu, bivšemu podpredsedniku, ki vodi vstajo proti Diazu.

Diaz je bil svojetčasno knjigovodja pri neki ameriški kompaniji v Nikaragvi in on je izposloval posojilo \$600,000 v Zdrženih državah za financiranje vstaje proti vladi predsednika

Zelaye v letu 1909. Danes je pa predsednik Nikaragve s pomočjo ameriškega denarja in ameriških čet. Ljudska volja tu ne igra nobene vloge; predsedniških volitev sploh ni bilo, le kongres je potrdil Diaza in ameriška vlada ga je takoj priznala.

Mexico City, 27. dec. — Herman Robleto, član liberalne Sacasove vlade v Nikaragvi, ki je včeraj dospel v Mehiko, je izjavil, da vstahi se ne bodo pogajali. "Ameriška oborožena intervencija v Nikaragvi prinese anarhijo namesto miru," je rekel Robleto. "Civilna vojna prinese veliko izgubo življenj in na milijone dolarjev škode. Vaega tega bo kriva ameriška vlada, ki podpira uzurpatorja, katerega ljudstvo Nikaragve absolutno ne mara."

London, 27. dec. — Londonski listi izvajajo iz ameriške vojaške intervencije v Nikaragvi možnost, da Zdržene države okupirajo Nikaragvo, jo narede za svoj protektorat in gradnjo novega medoceanskega prekopa, ki bi nekoga dne tekmoval s panamskim prekopom.

Železniški kralji se si tudi dobro odrezali

V letu 1926 so naredili eno milijardo in 250 milijonov dolarjev dobička. Vlada jim jamči pet odstotkov.

Washington, D. C. — Ameriške železniške družbe so tudi imele prospero leto. Vlada jim jamči — s posebnim zaključkom kongresa — pet odstotkov dobička od vloženega kapitala, toda železniški kralji so naredili 5.21%.

Skupni dobički vseh železniških družb znašajo v tem letu eno milijardo in 250 milijonov dolarjev.

Krojaški delavci zgrade svoj dom

Nova stavba v Chicagu bo stala milijon dolarjev.

Chicago. — Na Ashland bulevardu, južno od Madisona, se razvija kolonija delavskih uni. Krojaška organizacija Amalgamated Clothing Workers je naznanila v nedeljo, da zgradi svoj novi dom na voglu Ashland bulevarda in Van Buren ceste nasproti velikega doma unije cestnoželezniških nameštencev. Ženska strokovnoinijska liga tudi zgradi svoj dom v istem bloku.

Krojaška dvorana je že financirana in poslopje bo brez dolga. Zgrajena bo okrog 1. septembra 1927 in bo stala milijon dolarjev. Glavna dvorana bo imela 2000 sedežev in zraven bodo manjše dvorane, knjižnica z 10.000 zvezki in v basementu najmodernejši gimnazij ter kopalnice. Poslopje bo imelo tri nadstropja. Unija šteje v Chicagu okrog 30,000 članov.

NEZGODA NA PENNSYLVANSKI ŽELEZNICI

Tiffin, O. — Vlak pennsylvanske železnice je blizu Rockawayja skočil raz tir. Sedemnajst potnikov je dobilo težke poškodbe. George M. Allen iz Detroita si je zlomil hrbtenico. Vsi poškodovani potniki so potovali v Pullmanovem vozu.

SENATOR SMITH DOBIL SVILNATO VRV

Deneen je prišel v Illinois, da pregovori senatorja Smitha, naj pride še le v jeseni v Washington. — Kaj stori Smith?

Washington, D. C. — Republikanska stranka je napravila zadnji poizkus, da pregovori senatorja Smitha, naj odloži svoj prihod v Washington do jeseni. Senator Deneen iz Illinois je dobil nalogo, da o tem obvesti Smitha. Zastupil je Washington še v četrtek popoldne, da razloži Smithu položaj v detajlih. Kajti če senator Smith pride v Washington, bo moral nositi posledice sam.

Deneen bo povedal Smithu, če pride v senat, da ne bo proti njegovi izključitvi iz senata glasovalo več ko 17 do 18 izmed pet in devetdeset senatorjev.

Preden je Deneen odpoval, je prisedel k južini, katere se je udeležilo veliko republikanskih senatorjev. Pri tej južini, ki je bila združena s konferenco, so se oglasil eden izmed senatorjev, ki je naklonjen Deneenu in je izjavil, da so upi manjšine zaman, da senator Smith zasede svoj sedež sedaj v senatu. Deneenu je bilo naročeno, ako se Smith sedaj prikaže v senatu, bo njegova sedanja izključitev započatila njegovo usodo v sedemdesetem kongresnem zasedanju, ki prične koncem letošnje jeseni.

Senatorji so dejali, da se čutijo razočarani, da je Smith sprejel senatsko imenovanje, da nasledil pokojnega senatorja McKinleyja, ko je bil večkrat in jasno in določno posvarjen, naj nikar ne sprejme imenovanja.

Smithov svetovalec je bil baje Hale Thompson, bivši čikaški župan. Dejal je Deneenu, da zanj zadostuje, ako pride v senat, in pravi govoranco v svojo obrambo in zadeva bo izravnana.

Republikanski senatorji pa menijo, ako Smith zdaj pride, da izgubi veliko svojih prijateljev. Kaj zdaj stori, še ni jasno. Ali posluša Deneena, kot odposlanca republikanskih senatorjev, ali pa bivšega čikaškega župana?

Smith je v škripcih. Ako gre sedaj v Washington, mu grozi izključitev. Ako pride v jeseni, mu zopet grozi izključitev. Zdj bi za njegovo izključitev glasovali tudi republikanski senatorji, v jeseni je pa republikanska večina v senatu tako pičla, da se lahko vsak čas izpremeni v manjšino. Godi se mu kot mornarju, ki se ogne Scile, da zaide v Karibdo.

50.000 železničarjev zahteva povizek

O zahtevi bo odločal posredovalni odbor.

Washington, D. C. — Vladni posredovalni odbor bo razsojal o meznem sporu, v katerem je involviranih 50,000 spredovnikov in vlokosprednih delavcev na južnozpadnih železnica. Ti železničarji zahtevajo povizek mezde za sedem in pol odstotka. Ker se družbe in železničarji ne morejo zediniti, je bila sporna zadeva predložena vladnemu posredovalnemu odboru.

Pet voditeljev albanske vstaje obojenih na smrt

Belgrad, 27. dec. — Pred vojnim sodiščem v Skadru se nahaja 800 oseb, ki so se udeležile revolte v severni Albaniji proti Zogujevi vladi. Doslej je bilo pet voditeljev obojenih na smrt, šest v dosmrtno ječo, 40 v zapor do petih let in trije so bili oproščeni.

Boj v krojaški organizaciji dobiva resno lice

V boj je posegla tudi Ameriška delavska federacija. — Gre za ohranitev unije krojaških delavcev.

New York, N. Y. — Boj, ki so ga zanesli komunisti v organizacijo krojaških delavcev, je dobil take oblike, da je v ta boj, ki se bi je pod geslom "za ohranitev unije," vstopila Ameriška delavska federacija. Odbor Ameriške delavske federacije, ki bo pomagal voditi boj proti levici, ki jo vodijo komunisti, sestoji iz pet članov, ki so: Matthew Woll, podpredsednik A. D. F., Hugh Frayne, organizator A. D. F., John J. Sullivan, predsednik Newyorške državne delavske federacije, Joseph Ryan, predsednik Newyorškega unijaškega in delavskega sveta, in John F.

Čevljarški tovarnarji obojeni na globo

Zanemarjali so varnostne naprave za ohranitev zdravlja delavcev. — Izdatki za varnostne naprave so se jim zdeli nepotrebni.

Lynn, Mass. — Čevljarški tovarnar Goldberg in Unity Shoe kompanija sta bila obojena na denarno globo, ker nista imela v svojih tovarnah medicinske omarice za prvo pomoč. Goldberg je plačal \$25, kompanija pa trideset dolarjev.

Uslužbenci državnega zdravstvenega departamenta so sporočili, da v tovarnah ni zdravstvenih pripomočkov za prvo pomoč. Na to sta bila Goldberg in kompanija pozvana na sedišče in obojena na denarno globo.

Obe tvrdki sta mislili, da prihranita denar. Zdj sta se prepirali, da je bila izguba, kajti plačali sta še enkrat toliko, kolikor staneta dve omari z zdravili za prvo pomoč, vrh tega sta plačali sodniške in odvetniške stroške.

V ČIKASKEM MEŠČANSKEM POLITIČNEM KOTLU VRE.

Političarji obeh starih strank se pripravljajo za županske volitve. — Vsaka skupina in stranka zbira svoje zveste.

Chicago, Ill. — Pred prazniki se je župan Dever pripravil, da opili svojo izjavo, s katero obvesti javnost, da zopet kandidira za župana, njegovi podporniki so pa izjavili, da se republikanci združijo za neodvisnega kandidata. Ampak ta vest ni napravila nobene pobitosti v demokratičnem taboru. Demokratični političarji pač menijo, ako bo republikanska stranka imela tri kandidata, tedaj zmaga demokratična stranka. Da dajo županu več poguma, nameravajo napraviti nekatere izpremembe v njegovem kabinetu. Na prvo vrsto pride reorganizacija policijskega departamenta, korporacijski pravni svetovalec se baje tudi umakne.

Medtem ko se širijo te govori ce pa tudi republikanci delajo svoje priprave in se tolažijo z neslogo v nasprotnem taboru.

Za delavce je vseeno, kdo bo župan — republikanec ali demokrat, dokler se delavstvo toliko zave in se združi in izvoli socialisti za župana. Republikanec ali demokrat, zastopal bo podjetniške in bankirske interese, delavske bo pa zanemarjal. Kadar bo delavstvo složno nastopilo v volilni borbi in se ne bo dalo ločiti od demokratičnih in republikanskih političarjev, takrat se pojavi še le prava zmešnjava med meščanskimi političarji.

Čikaški zapili deset milijonov na božič!

Izpili pa so 90 odstotkov strupa, prvi zdravstveni komisar Bundesen.

Chicago. — Čikaški celebratorji božiča so letos zapili deset milijonov dolarjev, domneva dr. Herman N. Bundesen, zdravstveni komisar.

Čikaški celebratorji božiča so letos zapili deset milijonov dolarjev, domneva dr. Herman N. Bundesen, zdravstveni komisar.

Čikaški celebratorji božiča so letos zapili deset milijonov dolarjev, domneva dr. Herman N. Bundesen, zdravstveni komisar.

Čikaški celebratorji božiča so letos zapili deset milijonov dolarjev, domneva dr. Herman N. Bundesen, zdravstveni komisar.

Čikaški celebratorji božiča so letos zapili deset milijonov dolarjev, domneva dr. Herman N. Bundesen, zdravstveni komisar.

Dvojčka imata ene misli

Redek naravni pojav.

London, 27. dec. — Angliški zdravniški strokovnjaki se zanimajo za redki slučaj dveh oseb, ki mislita do pičice enako. To sta dvojčka, ki sta stara 26 let. Življenje teh dvojčkov je bilo ves čas delikatno. Ko sta hodila v šolo, sta pisala vse naloge in enakim rezultatom. Dosledno sta delala enake uspehe in enake napake. Ko sta začela študirati pravo, se je pokazalo, da njune misli tečejo absolutno v enem in istem tiru. Zdj je prišlo na dan, da imata popolnoma enake umstvene sposobnosti; kar misli eden, to misli tudi drugi.

Francoska liga za odpravo daril

Pariz, 27. dec. — V Parizu se je ustanovila liga, katere namen je, pobljati običajna novoletna darila, ki nalikujejo božičnim darilom v Ameriki. Liga naznaja, da sedanja velika ekonomska kriza v Franciji ne dopušča, da bi se profiterjali okoričali z nakupovanjem daril.

Devet milijard za nove stavbe v letu

New York. — American Bond & Mortgage Co. poroča, da je bilo v tem letu v Zdrženih državah izdanih blizu devet milijard za gradnjo novih poslopj. Izmed držav je Texas na prvem mestu, izmed mest pa Chicago.

Sto komunistov aretiranih v Bolgariji

Sofija, 27. dec. — Policija je včeraj aretirala okrog sto komunistov v južni Bolgariji.

ELEKTRICARJI SLEDE TOVARIŠEM V BOSTONU

Zahtevali bodo, da na novih poslopih unija montira telefonske lince. — Drugi stavbinski delavci so obljubili pomoč.

Lynn, Mass. — Odkar je državna komisija odločila v prilog organiziranim električarjem v Bostonu, je gibanje proti telefonskemu trustu in njegovi kompanijski uniji pričelo po vsej državi. Tukajšnji električarji so sklenili, da bodo montirali telefonske lince v novih poslopih in jih potegnili skozi kld, da jih nato telefonska kompanija svese s svojimi delavci in kdor se ni hotel ukloniti kompanijski diktaturi, temu kompanija ni hotela dati telefonske službe. Na ta način si je sama ustvarila monopol. Odkar so organizirani električarji v Bostonu prodrli s svojo zahtevo in razbili monopol telefonske družbe, je v državi zapihal drug veter. Lokalne organizacije električarjev so zaključile, da bodo same napeljele telefonske lince v novih poslopih in o svojem zaključku obvestile stavbinske podjetnike.

Stavbinski delavci so zaključili, da bodo pomagali, da se prisrdevanja električarjev uresničijo.

Rockefeller financira največje cerkev v Ameriki

Del bo milijone na največje katedrali, ki bo posvečena po katoliškem svetišču v Franciji.

New York, N. Y. — Največja cerkev v Ameriki bo Rockefellerjeva v Riverside, kjer sponzorizuje dr. Emerson Fosdick. Katedrala, katero prično v kratkem graditi in katere bo stala milijone dolarjev, bo imela 375 čevljev visok stolp s 57 zvonovi, največjimi in najtežjimi na svetu, in v templu bo prostora za 2500 ljudi samo v glavnem avditoriju. Zraven bo tudi prostor za "basketball" in kegljašice. Cerkev bo imela slog in notranjo obliko sloveče katoliške katedrale Albi v južni Franciji.

13.000 VOLTOV JE ŠLO SKOZI USLUZBENCA V ELEKTRARNI.

In še je upanje, da ozdravi.

Milwaukee, Wis. — Fritz Leonard, star 35 let, je uslužben v elektrarni ulične železnice. Ko je bil na delu, je šlo skozi njegovo telo 13.000 voltov. Zdravniki izjavljajo, da najbrž ostane pri življenju. Ko sta njegova tovorila videla, kaj se je zgodilo, sta pričela hitro z umetnim dihanjem. Zdravniki pravijo, da je pričujočnost duha njegovih tovarišev rešila življenje Leonarda.

Nomec iznašel "puščavno ladjo"

Berlin, 27. dec. — Inženir Johann Cristoph Bischoff iz Kiela je iznašel in zdaj gradi ogromno "ladjo" za potovanje po puščavah. Ladjo, ki bo 300 čevljev dolga, 38 široka in 50 visoka, bo gonil motor. Ladja bo stala na štirih visokih kolesih, opremljenih z vesli, in bo tekla 20 milj na uro.

Fašisti izgnali dva katoliška voditelja

Zeneva, 27. dec. — Mussolinijevi drastični ukrepi proti politični opoziciji še vedno pade antifašiste iz Italije. Včeraj sta pribežala v Svico dva bivša katoliška poslanca, od katerih eden je duhovnik. Oba sta pobegnila čez mejo brez potnega lista.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjena država (tj. v. Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago in Cincin \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za izposojništvo \$9.00.

Naslov za vsa, kar ima stik s urednikom:
"PROSVETA"
8657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$9.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglepaju n. pr. (Nov. 30, 1926) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, če se vam ne ustrezi list.

NAŠE SIROMAŠNE ŽELEZNIŠKE DRUŽBE.

Ko se je šlo za ocenitev vrednosti ameriških železnic, so zvedenci, ki niso zagovarjali interesov železniških magnatov, ocenili to vrednost pred šestimi ali sedmimi leti samo na dvanajst milijard dolarjev. Železniške družbe so takoj zagnale silen krik in so rekly, da so železnice vredne osemnajst milijard dolarjev. Da, so rekly zvedenci, vredne so toliko, ako se cenijo na podlagi zvođenega kapitala, t. j. takega kapitala, od katerega ni bil vplačan nikdar en cent v glavnico železniškega kapitala.

Železnice so jokale in stokale in tako je bila sprejeta postava, ki dovoljuje, da se železniški kapital obrestuje s petimi odstotki in tri četrtinkami odstotka, kar pomeni, da imajo železniške družbe postavno pravico do tako visokega letnega dobička.

Vrednost železnic ni ostala pri dvanajstih milijardah in ne pri osemnajstih milijardah dolarjev, ampak povišala se je na eden in dvajset milijard sto pet in sedemdeset milijonov dolarjev.

Vsa znamenja govore, da bodo železniške družbe letos spravile ogromen dobiček. Že prvih osem mesecev so bili profiti za dvanajst odstotkov višji kot lani v tem času. Železniški dobički do konca meseca avgusta so znašali \$744,944,169, medtem ko so lani v prvih osem mesecih znašali \$664,127,558. To pomeni, da so železnice imele prvih osem mesecev osemdeset milijonov dolarjev več profita kot lani v tem času.

Profit v mesecu avgustu je bil izredno velik in je zaostal samo za štiri milijone dolarjev za največjim profitom v tem mesecu v zgodovini železnic.

Kako je mogoče, da je profit železnic tako visok, povedo zopet številke. Prejemki železnic so se povišali za \$189,562,410 stroški za obratovanje železnic pa samo za \$82,934,128.

Ko je v vojnem času vlada obratovala ameriške železnice, niso kapitalistični dnevniki kričali, da je treba oceniti vrednost železnic in da je treba s postavo izreči, kako se mora obrestovati železniški kapital. S tem krikom so prišli na dan, ko so se železnice vrnile privatnim železniškim interesom.

Po vsej pravici so takrat delavski in farmerski listi naglašali, da ocenitev železniškega kapitala in zakon, ki določa profit železnicam ne pomenita drugega got druginjo, nizke cene za farmerske produkte, kadar zapuste farme, in visoke cene, kadar dosežejo konzumente. Nazaj v normalne čase so kričali kapitalistični dnevniki. Ta klic je pomenil visoke profite za privatne bizniške interese, pa nizko odškodnino za delo farmerjev in delavcev.

Na tisoče in tisoče farmerjev tam na zapadu je bankrotiralo zaradi take gospodarske politike. Na tisoče in tisoče delavcev je živelo s svojimi družinami vred v največji bedi, ko se je na ta način pomagalo železniškim magnatom na noge. In še danes bankrotirajo farmerji tam na zapadu, ker ne dobe cene za svoje produkte; prevozne cene do bližnjih trgov za prevažanje blaga po železnicah so pa pretirane. Ravnotako živi še na tisoče in tisoče delavcev v bedi in pomanjkanju s svojimi družinami vred, ker ne morejo s svojimi pičlimi mezdami kupiti najbolj potrebnih življenjskih potrebščin.

Železniški magnatje bogate. Njih premoženja se večajo, naraščajo, naobratno pa propadajo gospodarsko farmerji, ki zaradi previsoke prevoznine ne morejo poslati svojih produktov na oddaljene trge. Na tisoče delavskih družin trpi pomanjkanje, ker je njih mezda majhna, življenjske potrebščine imajo pa pretirano visoko ceno. To je rezultat gospodarske politike, ki je imela za svoj cilj za vsako ceno postaviti na dobro gospodarsko podlago železnice, katere so borzijski mešetarji, železniški magnatje in železniški špekulantje spravili v tak položaj, da so odpovedale v vojnem času.

Farmarji in delavci so tisti faktor, ki trpi zaradi napak in grehov, ki so jih napravili privatni železniški interesi. To pa pokazuje, koliko so privatni železniški interesi zmogni upravljati železnice. In ta dokaz zadostuje, da postane zahteva po nacionaliziranju ameriških železnic vendar bolj močna in končno tako silna, da se nacionalizirajo ameriške železnice v interesu ameriškega ljudstva.

SLIKE IZ NARODNE

Silvestrova prireditve.

Akron, Ohio. — Kmalu bo konec leta, ki ga bo delavstvo v večini zaključilo s tem, da bomo za eno leto starejši. Zato bomo pa peli v praznikih: "Hvala bogu na višavah in mir ljudem na zemlji" (saj je vsega dosti po skladiščih za one, ki so lahko dobre volje).

"Za praznike smo dobili precej počitnice po "rubbercah". Ne svetujem torej nikomur sem hoditi za delom.

Vai Jovi, Johni, Maričke, Francke in drugi, ki niste bili na dec. seji, in vsi sosednji rojaki, sporočam vam, da priredi društvo št. 170 S. N. P. J. veselično dne 31. dec. ob 7 zvečer, kjer se vam že vnaprej obeta, da boste vsaj takrat zadovoljni. Izvrstni "Lustig Trio" vas bo oživel in če tudi imate polne koše skrbi drugače, boste takrat na vse pozabili. "Tancalo" bo vse, mlado in staro. Poleg tega bodo druge dobrote za lačne ali željne. Vstopnina je 50c za moške, za ženske 25c, v spremstvu proste. Prigrizek prost. Priidite v obilnem številu, da se bomo v družbi poslavljali od starih in takali novo leto, ter si voščili veselo in srečno novo leto.

Obenem tudi opozarjam članstvo št. 170, da od 1. jan. naprej se vršijo društvene seje prvo nedeljo v mesecu popoldne ob 2. na starem mestu. Prosim, da to upoštevate ter da prihajate kolikor mogoče na seje. En popoldne (par uric) si vsak enkrat v mesecu lahko odloči. Čimveč nas pride na sejo, tem bolje in složnejše lahko delujemo v korist društva kot jednote.

Za društvo — Jos. Irman.

Delajmo za unijo rudarjev!

Puraglove, W. Va. — Ze dolgo ni bilo nobenega glasu in poročila iz naše naselbine, kako se imamo. Majne delajo vsak dan, koliko časa bodo, pa ne vemo. Tudi plačo smo imeli dosedaj po 62c od tone, ali kako dolgo je trajala s to plačo! Samo par plač. Ravno ko sem prišel na 18. t. m. iz črnega brigosa, sem bil pa razočaran, ker sem videl drugo notico na tabli — lestivico iz 1. 1927. Kaj to pomeni? Kapitalist, ako mu ne gredo stotine v njegovo bisago vsak dan, utrga plačo na enkrat za 20 odstotkov. Kadar pa kaj poviša, pa le po 5c. Tako gre, od kar smo izgubili našo organizacijo. Dolgo let sem spadal k W. M. W. of A. na stare dni moram pa pod "open-shop" delati. Kdo je temu kriv? Vsak med nami, največ so pa krivi tisti, ki so za največjega delavskega nasprotnika — Johna Lewisa, ki ga volijo. Je pa tudi takih, ki čitajo, pa ne vedo kaj čitajo in kaj imajo v svojih rokah. Mislili smo si, da zdaj pri volitvah, ki so bile na 14. t. m. in ki je imel J. L. protikandidata Johna Brophyja, da "bo še morda zdaj organizacija zopet na svojo stopnjo prišla, pa kakor vse izgleda, smo prepadli in nič si ni misliti, da bi še kdaj bila med nami, posebno pa ne tukaj v W. Va., ker vsak tisti, ki sedaj dela, pravi, da ne bo šel na štrajk 1. aprila, 1927. Cela premogarska industrija pa mora ven in stopiti proti kapitalizmu ter se postaviti s hrptom proti tem tistem; treba je da se malo tudi proti tistim črnim frakarjem nastopi. Vsak naj se jih o-giblje, ne poslušati, kar oni go-bezdajo po cerkvah. Ali ste morda čitali v Prosveti, kako so bili po shodih J. Lewis in Davis iz Wilkesbarra, Pa., "gospod" Durat skupaj? Ne mislite tisti, ki ste jih poslušali, da bo šlo nam delavcem v prid, kar so vam na tistih shodih pripovedovali. Oni so kot tisti noč, ki na obe strani reče. Pred delavcem bodo tako govorili, ko sede pri šampanjcu, pa kar na debelo bijejo po delavcih. Zakaj je J. Lewis tako pogodbore naredil na trdem promogu? Kar za pet let je podpisal. Morda si vsak ne raztolmači tega! Zato, da je dal lepše organizacijo razbiti. Tako bo tudi prišlo, ker Lewis in vsa njegova mašina delajo tako, da bomo vsi prišli v sužnost. Dragi sotrpini, bodite za delavsko stranko, ne pa

za J. L., ker on je sam kapitalist. Zakaj on noče za svoje majne podpisati in unije pripoznati, ker ve, da bi se mogel tistih besed držati, ko bi imel s črnim na belim zapisano. Lepo voščilo vsem sotrpinom po Ameriki k vselemu novemu letu. — Anton Isihar.

Smrtna kosa.

Randall, Ohio. — Bili smo na pogrebu brata Johna Povirk, člana društva št. 64 Slovenske narodne podporne jednote. Boril se je za obstanek in akrbel za svojo družino. Bil je dober gospodar. Zla nesreča, katere nikoli ne počiva, se je pripetila dne 1. decembra. Sel je zdrav na delo v rudnik, usoda pa je hotela, da se je med njegovim delom utrgal strop nad njim in masa kamnja je nesrečno zasula in ga tako hudo poškodovala, da je zatisnil oči čez dan in pol.

Prav lepo se zahvaljujem vsem, ki so nudili pomoč in občasno, ko sem šel na pogreb, zlasti pa Franku Marela družini pokojnega Povirka, družini Petrač, G. Tekavc in Tony Uštar. Zahvaliti se moram tudi celi naselbini West Newton, ki so se množično udeležili pogreba in se zbrali pri bratu pokojnika. — Frank Česnik.

Razmere v naselbini.

Johnstown, Pa. — Nisem pisateljica, pa vaseno želim dati kratak opis v Prosveto. Malokdaj čitamo dopis iz naše naselbine, čeprav je nas tukaj veliko Slovencev.

Večina tukajšnjih Slovencev ima svoje domove. Rojaki delajo po različnih tovarnah, kakor tudi po raznih premogokopih. Nekateri se pohvalijo, da še precej dobro zaslužijo, drugi pa pravijo, da delajo trdo, pa le malo zaslužijo. V naši okolici so res premogarske družbe povišale plačo za nekaj centov pred enim mesecem. Sedaj se pa alihi, da bodo po novem letu zopet tisto malo plačo dol vzeli, akoravno ni bila velika. Tako je, da se morajo naši možje res truditi, da toliko zaslužijo, da nas žene in otroke pošteno preživijo. Na društvenem polju pa nismo zaostali. V naši naselbini je več podpornih društev že ustanovljenih, katera so v pomoč v nesreči ali v boleznih, da vsakomur pomagajo, kogar zadene nesreča. Tudi žene nismo zaostale. Ustanovile smo novo žensko društvo po imenu "Naša sloga" in smo ga priklopile k S. N. P. J., katera je največja Slovenska organizacija v Ameriki. Žensko društvo "Naša sloga" št. 600 je bilo ustanovljeno 26. septembra, 1926, z osmimi novimi članicami. Sedaj šteje žensko društvo 19 članic. Dne 24. novembra smo priredile prvo veselično ženskega društva z igro "Dva Pavla". Ze prva veselica se nam je prav dobro obnesla, ker smo napravile \$177 dobička. Zahvaliti se moramo vsem udeležencem, kateri so se v tako obilnem številu udeležili te naše prve prireditve. Dosti moških je bilo, ki so bili prav zadovoljni s to našo prvo veselico, in so tudi rekli, kadar bomo žene priredile kako veselico, se bodo gotovo udeležili veselice. Priporočam pa vsem tistim ženam in dekletom, katera še niso pri žen-skem ali pri drugem društvu, da imajo lepo priliko pristopiti k društvu "Naša sloga" št. 600, ker smo sklenile na naši zadnji redni seji, katera pristopi k našemu ženskem društvu do 16. januarja, 1927, plačamo društvenega zdravnika iz društvene blagajne za njo. Poslušite as šene in dekleta, sedaj je čas. Se je so vsako 3. nedeljo v mesecu.

H koncu dopisa še želim vsem rojakom in čitateljem "Prosvete" srečno novo leto.

Pozdrav! — Rosij Glavach.

Francosi pomilostili nemške morilce.

Landau, Porenje, 27. dec. — General Guillaumont, poveljnik francoskih okupacijskih čet v nemškem Porenju, je na božični dan dal izpustiti iz ječe dva Nemca, ki sta bila zapletena v uboju francoškega častnika Roucierja. V zaporu so še štirje Nemci, in pričakovati je, da bodo vsi pomilodeni.

Pismo iz Italije

Ne piši resnice! — Zaradi daru v zapor. — Čiščenje.

Med tistimi, ki so prav v zadnjem času iskali in našli onstran meje rešitev pred fašistovskim preganjanjem, je tudi znani pisatelj Mario Mariani.

Mariakomu je bilo nerazumljivo, zakaj je Mariani moral bežati, ali če vzamete v roke njegov roman "Purita" ("Čistost"), ki je bil spisan kako leto po vojni, a je izšel šele lani, pa najdete takoj vzrok. Moč je pisal — resnico! Evo:

Vera je proslila: — Inženir, pripovedujte mi iz svojih vojnih spominov.

— Ne, ne. Ne morem, niti pripovedovati niti poslušati takega pripovedovanja. Morda zato ne, ker je na dnu moje duše nekoliko grenkobe.

Ko sem šel v vojno, sem veroval v junštvo in junake. Danes se mi zdi, da je junak edinoče še za glavno vlogo v opereti.

Ko sem bil deček, sem se smejal, ko sem čul pripovedovati stare garibaldince o napadih z bodalom in druga junaka dejanja. Sedaj, ko čujem svoje vojne tovarise, ki so še dve leti doma, da še govorijo o izvidnicah, žičnih pregrajah, ročnih granatah, se tudi smejem. Jaz sem pozabil vse.

Misljal, da je tupatam v življenju potrebno, da človek dela, a da je pripovedovanje vedno nepotrebno.

V ostalem pa sem šel v vojno z upanjem, da vojna izboljša svet. Danes pa vem, da ga je poslabšala. Potemtakem je bila žrtve naših 650,000 mrtvih zaman. Zato je bila zaman, da sem žrtvovl štiri leta svoje mladosti. In s trudom, ki je bil zaman, ne gre da bi se ponašal.

Stavbenik sem in bi se ne upal nikdar nikomur pripovedovati o trudu pri gradbi hiše, ki se je podrla isti dan, ko so se odstranili zadnji odri.

— Pa se vam res zdi, da se z vojno ni nič pridobilo?

— Nič, gospodična. Dokažem vam takoj. Morali bi bili ustvariti si neko vojaško tradicijo, popraviti Novaro, Kustocco, Vis, Aduo. Imeli pa smo Kaporeto (Kobarid).

— In Vittorio Veneto?

— Kjer nismo zmagali, verjeme mi. Osrednji vlasti ste bili v razsulu. Oslabljeni po štiriletnih brezkončnih zmagah, se stradani po blokadi, ste dospeli na tisto kritično točko, ko so njune vojske, ki so bile brez okrbre, izgubile pogum in vsako mada ter so se morale razkrojiti. Korakali smo po mrtiču.

— Ali Trst in Trento smo vendar osvobodili.

— Da; češ, ker naj bi bila zdihovala pod starim robstvom. Tamodnje prebivalstvo bo vedno žalovalo po avstrijski upravi. Trst ne bo nikdar več pristanišče. Trento bo životaril bres koristi.

Za človeka, ki govori resnico, dandanes ni prostora v Italiji!

Konfinacije so, kakor se javlja uradno, za sedaj zaključene. Samo 522 prevratnikov so našli v celi Italiji in še ti se najbrje rešijo najhujšega. Ali z zaključjenjem konfinacij pa ni končano zasedovanje tistih "subverzivnih elementov", ki niso toliko nevarni, da bi jih ravno morali konfinirati, in so torej ostali doma. Na te bolj ali manj znane nasprotnike režima so oblasti sedaj izpustile svoje lovске pae — novo fašistovsko tajno policijo. Tako se dogaja sedaj, da prihajajo v hiše ljudje z nabilralno poljo, češ da nabirajo pripsevke za uboge konfinirance, in res jim tupatam kdo da kak znesek. Da je stvar bolj poštena, se mora darovalec podpisati na pol. Naslednji dan pa pridejo potnijski agenti ali pa tudi orožniki in darovalec izgine v zapor.

Ali niso iznajdljivi ti čuvajji fašistovskega režima?!

Kakor se izve, je bil tržaški fašijo res pravcati Augijev biev, in sedanjji komisar Barduzzi ima toliko dela, da še sam ne ve, kje se ga drži glava. Te dni je moral priti na sled stvari, ki kaže, da so se morale v upravi fašija go-diti hude reči. Barduzzi je nam-

reč hipoma odpustil vse v upravi fašija nameščeno osebje, dal vse zakleniti in zapečatiti in sploh ustavlil vse upravno poslovanje, dokler sam ne preišče natančno vsega poslovanja uprave. Ker se taki ukrepi ne ukrenejo kar tjavendan, je jasno, da so se v upravi morale dogajati nerednosti, ki presegajo daleč vsakdanje slične dogodke. Da vpražvrani oči izkljuje, je pač treba še kaj prav posebnega.

Pa ne, da bi imela tudi tukaj svoje prate vmes fašistovska tajna policija?

RAZNO

Pesmarino življenje. Pariški gledališki list "Comedie" je nedavno razpisal anketo o življenju po smrti. Evo, kaj so izjavile nekatere ugledne osebnosti iz gledališkega sveta o tem vprašanju.

Tragedinja De Rachilde pravi: "Jaz ne verujem v življenje po smrti. Moja edina nada je v nobeno drugo stvar, izvzemši v to, kar ljubim: v zemljo, vodo, luč, sonce, zvezde, živali, ki so morda moje sestre, si ne želim nič drugega, kakor ana, ki me bo osvobodil življenske peze."

Pisatelj realistično-fantastičnih romanov Claude Farrere je dejal: "Konfucij pravi: "Ko bom vedel, kaj je življenje, tedaj se bom potrudil odmotati uganko smrti." Strinjam se v tej točki popolnoma s Konfucijem."

Skladatelj Vincent D'Indy je odgovoril: "Kakor vsi katoličani, verujem tudi jaz v življenje po smrti, in sicer zato, ker niti najmanj ne dvomim, da je naše življenje samo nekakšen prehod v drugo življenje, katerega ne poznamo."

Albine Calmet je izjavil: "Malo vemo o našem življenju. Kako naj se izrazimo vočigled temu dejstvu, o posmrtnem življenju? Priznani so večkrat nudile dokaz, da nas varajo. Morali bi jih torej zopet enkrat poklicati, da nas pouče o tem vprašanju."

Originalen odgovor je poslal komedioflogr Georges Courtellene. Zapisal je: "Vprašajte me, kaj mislim o življenju po smrti, jaz pa se vprašam, kaj zaleže moje mišljenje o tako važnem vprašanju? Sem pa drugače podobem vsem ostalim ljudem: dokler sem zdrav, ne verujem v nobeno posmrtno življenje, ko pa zbolim, se moje mišljenje evolucijonira in takrat verujem vse, česar bi sicer nikoli ne verjel."

SALOMONSKA SODBA.

Na Kitajskem sta prišli pred mandarina dve ženski, ki sta se tožili radi otroka. Govorili sta tako prepričevalno vsaka zase, da je mandarin bil v zadregi, kakor razsodi, da bo prav in pošteno. Končno se odpravi v drugo sobo. Tu vpraša za svet svojo ženo, ki je bila jako pametna in duhovita. Zamislila se je za kratak čas, nato pa dela tako-le: "Pošlji slugo in glej, da mi nabavi veliko ribo, ki jo živo prinese sem."

Ko je to storjeno, reče dalje: "Sedaj pa mi prinesi dete, dočim naj žene ostanejo zunaj." Tudi to ji ugođe. Nato mandarina žena slede dete in stavi obleko deteta na ribo. S to ribo pod pasduho in v spremstvu svojega moža in dveh žena gre mandarina na obalo reke.

"Ker se nikako ne moreta pobotati — pravi ona ženama — in ker ne morem izvedeti, kateri pravzaprav spada dete, ga ne bo imela nobena. "Obrne se nato k svojemu slugi in pravi: "Vzemi dete in vrži ga v vodo!"

Sluga vrže živo in oblečeno ribo daleč v valove, da se je videlo, kako je oblička lepo za-vršala nad vodo. Istočasno se je razlegel silen krik ene ženske, ki se istočasno tudi vrže v valove za ribo.

"Hitro jo rešite!" ukaže mandarina. — "To je prava mati deteta."

Ko je lažnjiva ženaka videla prevaro, je osramočena odšla domov.

Ali šelhi znati pravilno piliti in štiti anglička? Naroči si kalero je ledala in ima na prodaj "Slovenska-angliška slovnica", Književna matica S. N. P. J.

ZARKOMET

Neverjetna dejstva.

Mugo Gernsback piše v svoji reviji "Science and Invention" da živimo v burnih časih — naravnost in pravilni dobi, ko se povprečnemu človeku zdi, da se mu le sanja, kar doživlja. Za zglede navaja dve najnovejši odkritji na polju vede.

Astronomi so odkrili najtežjo zvezdo v našem vesemirju. Nahaja se v bližini Sirija in menda ni posebej velika. Ta zvezda je sestavljena iz materiala, ki tehtajo eno tono na vsak kubični pale. Mislite si navadno žogo, kakršni imajo baseballki igralci. Če bi bila žoga narejena iz materiala omenjene zvezde, bi tehtala štiriinajst ton! Ako bi mogel človek vzeti takšno žogo v roko, bi mu izpuli roko iz čreva, šla bi skozi pod, ali deset pedov neboseznika, in se zarila v zemljo bogve kako globoko. Silna gostota snovi naredi takšno težo.

Ali pa je ta snov najtežja v vesoljstvu? Ne. Na naši zemlji imamo snov, ki je še težja, tako je težka, da bi tehtala 60 milijonov ton na vsak kubični pale. Neverjetno! In vendar nas Gernsback zagotavlja, da je to fakt. Sreča je, da te snovi ni dosti. Nahaja se v središču zemlje. Učenjaki so ji dali ime "neutronium." Drugje kot v središču zemlje ne obstane; tam je gravitacija na nišli, in tam miruje. Neutronij obstoji iz spojenih elektronov in protonov. Kadar se proton in elektron spojita, kar se redkokdaj zgodi, se takoj odtrgata od ostale snovi in padeta skozi vso materijo zemeljske oble na drugo stran, nato pa spet nazaj in po tem nekaj časa trajajočem nihalnem gibanju se valed drgnjena ustavi v središču in tam ostane. V zemeljskem centru je torej najtežja masa, kar jo do danes poznamo.

Res neverjetno — a koliko je še skrivnosti v naravi, ki jih ne poznamo?

Primerno voščilo.

Iz Sheboygana: Ker gre zopet staro leto h koncu, želijo vsi tisti, katere je father Černe v starem letu prekrstil in jim dal nečedna imena, prečistitemu obilo "kravjih potic" v novem letu! — Nobodiji.

Balkanske ribe.

Rumunski kralj je poln raka. Balkanske ribe smrde pri glavah.

Za solncem dež.

Veseli prazniki so minili — in zdaj prihajajo žalostni.

Collinwoodski captjaki.

Iz Collinwooda: Posveti, Zarkomet, v butico nekemu bivшему komunistu in poglej, če mu je instrument v redu. Meni se zdi, da ni, ker drugače ne bi predlagal na društveni seji, da ni treba korporativne udeležbe pri slavnostni otvoritvi Slovenskega delavskega doma. Bivši komunist je rekel, da zastava naj ostane doma, če pa koga veselil, naj posamezno caplja na slavnost. Najlepše pa je, da je večina društva sprejela njegov predlog. Sijajna delavska naprednost! Jaz vabim člane, da pridejo ali pripaljšajo vseeno v velikem številu. Ne bodo se kesali, ker tako slavnost je samo enkrat. Bivši komunist pa naj gre na farne kakor je šel takrat, ko se je bilo treba slikati. — Rdeči trn iz Collinwooda.

Je mogoče.

Dragi Zarkomet! V Amerikanskem bobnu vidim, da bodo v Springfieldu, Ill., zdaj drugačni ljudje, ker je tam tulila misijonska burja. Verjamem. Neumni bodo še bolj neumni. — B. P. Girard, Kans.

Krise in krizil.

Jugoslavija ne more dobiti vlade odkar je stari Pašić umrl. Zdaj poročajo, da morda pride vlada zvedencev. Res? Kje pa vzamejo zvedence? K. T. B.

Tročkij gre na Kitajsko?

Sanga, 27. dec. — Tukaj poročajo, da bo sovjetski poslanik Karahan v Pekingu odposvan na njegovo mesto pride Leon Tročkij.

Vesti iz Jugoslavije

Samomor. Na praznik okrog 11. ponoči, so našli domači pri posestniku Ješetu na Gorenji Savi št. 29 v hlevu obesaenega domačega sina Mihaela Ješeta. Zapustil ni nobenega poročila, kaj ga je gnalo v prostovoljno smrt. Pokojni se je bil šele spomladi vrnil od vojakov in je bil med domačini zelo priljubljen.

Lastno hčerko utopila. Kakor smo že omenili, je pred sedmim stolom v Zagrebu sedela na zahtolnih klopi služkinja Marija Koprivnik, rodom iz Gorenje vasi, ki je svojo 6 mesecev staro hčerko Viktorijo utopila v neki luži pod Zagrebško goro. Obtoženka je priznala čin. Otročička je imela na reji v Sloveniji, a ker mu ni mogla redno plačevati rejnine, ji je rejnica prinesla otroka v Zagreb. Naresnična mlada mati, katero je med tem njen ljubimec zapustil, je skušala spraviti otročička v dečji dom, kar pa se ji ni posrečilo. V obupu je otroku končala življenje. Državni pravdnik je predlagal za obtoženico smrtno kazen. Sodišče pa jo je po dolgem posvetovanju obsodilo na pet let težke ječe.

Veliko senzacijo je vzbudila v Belgradu aretacija bivšega predsednika Udruga vojnih invalidov majorja-invalida Miodraga Stefanovića, ki je bil izročen tamkajšnjemu sodišču prve stopnje. Udrženje ga je ovadilo zaradi defraudacije društvenega denarja. Stefanović je bil v Belgradu znana osebnost.

Silna nevihta v Primorju. Na Susaku in v gornjem Primorju je 5. dec. divjala silna nevihta. Burja je bila tako močna, da je utisnila in zdrobila mnogo šip na oknih, prevrnila mnogo dimnikov in tudi posamezne osebe vrgla na tla. Telefonska zveza je pretrgana.

Aretacija detomorkilke. V Majšpergu v ptuškem okraju so pršli te dni na čuden način na sled detomoru mladega kmečkega dekleta. Pes posestnika Kavčevića je prinesel na dvorišče ostanke otroka moškega spola. Otročki so detomorkilko izsledili v osebi Alojzije Pušovar, ki je pri sodišču takoj priznala dejanje.

Samomor slovenskega orožnika v Srbiji. Kakor se nam poroča, se je v Užicah v Srbiji ustrelil slovenski orožnik Franc Vincenc Vrhunc iz Selca pri Škofiji Loki. Kaj je pognalo naresničnega mladeniča v smrt, ni znano.

Umrlj v Ljubljani. Milan Brajer, dr. uradnik, 32 let; Janez Praprotnik, sin mizarja, 18 mesecev; Ivana Kobilca, slikarica, 64 let; Marija Trdina, žena mag. rač. ravn. v pok., 56 let; Anton Verbič, bivši pek, 67 let; Janez Štiblj, dninar, 38 let; Franc Oblak, čevljarški pomočnik, 17 let; Leopold Vidmar, strugarški pomočnik, 70 let; Amalija Bojc, bivša hišnica, 60 let; Malči Accetto, žena stavbenika, 36 let.

Ivana Kobilčeva. Nenadoma je preminula dne 4. dec. v Ljubljani najodličnejša slovenska slikarica Ivana Kobilčeva.

IZ PRIMORJA

Goriška občina bo štela po priklopihih okoliških občin prebivalstva nad 42.000. Okoliške občine so po zadnjem ljudskem štetju izkazovale 11.755 prebivalcev. Velika večina je slovenska.

Nadškofova brzojavka. Goriški nadškof dr. Sedej je poslal povodom ustanovitve goriške pokrajine kot predsednik denarnega zavoda "Monte di Pietà" Mussoliniju nastopno brzojavko: "Monte di Pietà" kliče ob rekonstrukciji province mogočnemu Duceju "navzoč" in obljublja, da se izkaže vedno vreden orožja, zaupanega julijaki meji za najdaljnje cilje Domovine."

V Solkanu je umrlj vpokojeni nadučitelj Josip Srebrnič v visoki starosti 80 let. Pokojnik je bil dolgo časa pevovodja čitalniškega pevskega zbora. Bil je pa tudi izborni poznavalec hroščev in je našel v našem gorskem delu neko posebno vrsto hroščev, kakršni so edino še v Pirenejih. Vojna mu je uničila zbirko hroščev, vredno 20.000 lir.

V Idriji so podpisali rudarji liktorskega posojila 120.000 lir. To je za revne idrijske razmere

naravnost ogromna vsota. Fašistovsko glasilo beleži to z zadovoljstvom in ugotavlja polno in zavedno solidarnost idrijskih rudarjev z narodno vlado, kar pa najbrže ne ustavi denuncijantstva in preiskav v idrijskem mestu!

V St. Vidu so aretirali štiri mlade fante, ki so se vračali domov z neke prireditve v Postojni. Peli so baje slovenske patrijotične pesmi in eden izmed njih se je s krikom ozreval za — republiko in svobodo. To da bi bili storili slovenski fantje v korijerji vprčo drugih ljudi. Fantje so v zaporu in čaka jih najbrže ostra obsodba.

Obsodba komunistov. Poročali smo, da so bili aretirani mladi fantje E. Culot, G. Bressan in M. Černe, ker jih je orožnik Gaggi osumil, da so komunisti. Pri njih je našel baje zavoj z letaki, ki hujskajo proti fašizmu. Goriški fantje so bili takoj postavljeni pred sodišče in obsojeni vsak na 4 mesece in 15 dni zapore ter na globo 375 lir.

V Tomanju se je vpisalo v fašistovsko organizacijo mnogo domačinov največ radi tega, da se občina opere očitka protidržavnosti, s katerim jo je Grbec grdil pri oblasti. Graziosi je menil na shodu, da prevzame lahko posle kmetijske zadruge romajska hranilnica in posojilnica. "Mesto da hodi denar čez mejo, naj bi doma ostal v korist kmetijstva." Tako je osumil Graziosi Tomajce! O stvari se razpravlja v načelstvu zavoda.

Sneg v Los Angelesu. Los Angeles, Cal. — Zima je letos obiskala tudi običajne tople kraje v Kaliforniji. Dne 23. t. m. je v Los Angelesu snežilo, česar že dolgo nihče ne pomni. Temperatura je padla na 30 in po okolici je bila slana ter tenak led na vodi. Nedaleč od Los Angelesa je padlo osem do deset palcev snega. Škoda v sadovnjakih bo velika.

Calles sprejel sovjetsko diplomatko. Mexico City, 27. dec. — Predsednik Calles je na božični dan sprejel Aleksandro Kolontajeva, poslanico Unije socialističnih sovjetskih republik v Mehiki, ki je ob enem prva ženska diplomatka na ameriški polovici sveta. Kolontajeva je predložila svoje pooblastilne listine in konferirala s Callesom kakih 15 minut.

Polu Negri toži "šekove" dediče. Los Angeles, Cal. — Pola Negri, znana poljska filmska zvezda, je uročila tožbo proti dedičem zapuščine pokojnega Rudolfa Valentina za izplačilo vsote \$15.000 z obrestmi vred. Pola navaja, da je to vsoto posodila Valentinu pred enim letom, ko je kupil zemljišče na Beverly Hillsu.

Musebini prepovedal vogelne kamne! Rim, 27. dec. — Fašistovska vlada je prepovedala starodavni običaj blagosloavljanja in ceremonij vogelnih kamnov pri zidanju novih poslopj. Mussolini je odredil, da ceremonija se naj vrše, kadar bo položen zadnji kamen, kajti fašizem slavi le dokončana dela.

Trije komunisti na Javi obsojeni na smrt. Haag, Holandija, 27. dec. — Holandsko sodišče v Bataviji na otoku Javi je obsodilo tri glavne voditelje zadnje in ponesrečene komunistične vstaje na Javi na smrt. Eden mora iti v dosmrtni zapor, ostali pa so obsojeni na ignanstvo.

Božična beda v Angliji. London, 27. dec. — Uradno poročilo se glasi, da je bilo v začetku decembra v Angliji 2.396.274 oseb, ki žive ob javni denarni podpori vsled bede in pomanjkanja zasužka.

Japonska potroši poldrugi milijon za mikadov pogreb. Tokio, 27. dec. — Japonska vlada predloži zbornici budget mikadovega pogreba v vsoti \$1.453.000. Pogrebne ceremonije po starih verskih običajih bodo trajale čez dva meseca.

Žena v ruski revoluciji

Anna Louise Strong.

(Dalje.)

Neko drugo mlado dekle, ki je bila tudi moja znanca, sedaj dijakinja na neki univerzi, je šla kot strežnica v neko pokrajino ob Volgi, kjer je razsajala vroćinska bolezen. Bila je stara komaj šestnajst let. Nalezla se je tifusa, vroćinske bolezni ter koz, ker je bila prisiljena deliti posteljo z drugo strežnico. Prebudila se je v deliriju, ko je žena, ki je spala poleg nje, umirala. Vsa prestrašena se je zvalila na pod, kjer je ostala vso noč, medtem ko je žena na postelji umrla. Ona sama je bila že tako slaba, da je zdravnik izjavil: "Denite jo k mrtvim!" — k tistim, ki so namenjeni, da ni zanje več nikače pomoči. Ko so dan pozneje vzeli mrtva trupla, da jih pokopljejo, je ona odprla oči in zdravnik je dejal: "Ona ima pač več moči kot sem mislil — položite jo nazaj!"

In tako je ostala pri življenju. Vedno bo imela želoćne nered, ker je jedla kruh spečen iz slame ko je imela tifus. Toda sedaj lahko hodi vsak dan šest milj do univerze, kjer študira. Zvečer, ko konča svoje delo za sobo in hrano pri neki družini, pa prične pisati in napolnjevati strani z notami in drugim gradivom. Piše note, ne žalostne, pač navadne ruske narodne melodije, ki pa imajo nekaj povsem novega v sebi.

Med drugimi sem opazila neko mlado ženo, ki je bila poslana na univerzo od vlade, ker se je odlikovala v civilni vojni. Bila je še vedno nalvna in sveža v navdušenju po dvoletnem bojevanju. Nobena teh deklet ne vzame osebnega življenja, vesolja ali pa tragedije, brezpotrebno resnim. Kadar se zaljubijo, tedaj se na tihem registrirajo, ali pa niti tega ne store. Nikakih zaroćnih partij ne prirejajo in nikakih naznanil ni v listih. Njihovi prijatelji izvedo šele potem, ko ju vidijo, da živita skupaj. In kadar se jima rodi otrok, ostane žena v univerzni bolnišnici, ki je prirejena za vse slućaje. Toda nobena izmed teh deklet ne smatra ženitve glavnim ciljem življenja. Njihovo delo, njihova funkcija v revoluciji je njih glavni cilj; ženitev je samo njihova izbira družabnega življenja in ne posebna karijera.

Toda prave spremembe v življenju žene v sovjetski Uniji ne smemo iskati med dijakinjami, katere so že od nekajd bile več ali manj brezskrbne, temveč iskati je moramo med tovarniškimi delavkami. Tudi kmećka žena se počuti prosta; sicer včasih čitamo o kakij zakotni sibirski vasi, kjer so se žene uprle mošev, ker so jih pretepalj ter so jih prisilile, da so se podali Ter pristali v stavljenje pogoje. Sedaj so kmećka dekleta upeljala navado, da si same izberejo svoje fante ter so zavrgle staro navado, ko so bile prisiljene v zakon, v katerega so jih njihovi starši prisilili. Kmetice so se tudi privdale, da uporabljajo ustanovo, kjer pušćajo svoje otroke v oskrbi ko gredo na polje ter se kaj rade uće novih metod, kako skrbeti za otroke.

Vseeno pa je kmećka žena še sedaj nazadnjaška in ne zna pisati ne čitati. Prićela je komaj rabiti svobodo, ki ji je bila takorekoć dana, brez da bi se bojevala zanjo. Prava revolucijarka je dobiti v tovarnah, kjer so se žene bojevale ob strani delavcev za svobodo — med temi delavkami je tista velika sprememba, kjer je sovjetska Unija napravila nov svet.

Nikoli ne bom pozabila tiste suhe, male žene, oblećene v črno oblaćilo, ki je stala v veliki Oporni dvorani v Moskvi v tistih dneh, ko je Curzon poslal ultimata na sovjete, potem ko sta Trockij in Čičerin konćala s svojima govorama. Ona ni imela nikakega čuta zadrege, pać pa je govorila v visokem glasu, ki je dajal važno in čut. "Jaz ne morem napraviti lepega govora, kakor sta ga naredila Trockij in Čičerin, ker sem le navadna tovarniška delavka iz Rezana. Pa tudi nisem nikdar hodila v šolo, izven treh mesecev, ko sem se pod sovjete naućila čitati in pisati. To je vse znanje, ki sem ga še kdaj prejela, sem ga dobila od revolucije. In sedaj moram

priznati, da bi riba lajše živela brez vode kakor pa mi brez sovjetoj."

Na tisoće je podobnih žena, ki so pred revolucijo živlele v popolni temi, v slabih barakah, kjer sta bili nastanjeni po dve družini v eni sobi. Bili so to ljudje, ki niso poznali črk, bili so sužnji tovarnarjev in svoje lastne ignorance. Sedaj so se naućili čitanja; ućili so se tehnike; pričeli so prejemati javne urade. Te žene so sedaj povsod aktivne; povsod že zavzemajo odgovorna mesta; dobile so samozanosa dovolj, ker vedo, da so proste. V času materinstva se jim ni treba bati, da ne bodo imele kaj jesti. Sovjeti jim preskrbe štiri mesece počitnic ter vse, kar je potrebno, ko se narodi otrok. Poleg tega pa še dobi žena v postelji strežnico. Perilo pa pošlje v kooperativno pralnico.

Preteklost, iz katere so te žene izšle, je skrajno temna. Vedno opisujejo v listih dogodilja iz preteklosti ter pristavljajo, kako se vsele sedanjega preobrata. Zelo veliko je ruskih žena, ki delajo v tovarnah. Neka žena pripoveduje, kako je bila izpostavljena udarcem svoje gospodinjice, za katero je delal njen oće. Sedaj se vse drugače godi njenim otrokom. Oni imajo na razpolago vse; ućenje, ki sem ga jaz pogrešala, zabavo, o kateri ni bilo v mojih mladih letih niti sanjati. Moja starejša hći dela v neki pisarni in je vedno vesela. Ući se ekonomije in civilne uprave. Ko pride domov, pa mi pove, kaj se je naućila, da tudi jaz zvem stvari.

Žene v tovarnah, ki so bolj energične, postanejo delegatke, ki so potem prisotne na sejah delavcev. Vsaka delegatkinja zastopa od pet do deset žen-delavk. Sedaj je že nad pol milijona delegatkin v ruskih tovarnah. Lani so poskušali, da dajo tem ženam priliko delati tudi v socialnih zadevah, kar pomeni, da bi imele v svojih rokah vse javne priredbe in zabave, da se na ta naćin priće dela, ki ni delo v tovarni, pać pa katero da človeku več samozanosa in pouka. In ta poskus se je imenitno obnesel. Sedaj je na tisoće teh žena zaposlenih pri javnih delih vseh vrst, ki skrbje za javne priredbe. Te žene se nahajajo sedaj v vseh mogoćih komitejih. Ruska žena je danes na zelo visoki stopnji. Ona se počuti, da je človek. Toda še pred nekaj leti pa je bila teptana in smatrana kot za kos predmeta. Nikdo je ni pošteval. Danes jo je najti v vseh funkcijah, kjer se zanima in z veseljem izpolnjuje svoje dolžnosti, ki jih žene ostalih dežel ne občutijo, niti ne umejo in ne vedo pravega pomena. Žene so vesele; to je čitati raz njih obrazov. Nikjer drugje, kjer sem bila, nisem opazila tako veselih obrazov, kakor sem jih videla v sovjetski Uniji. Zelo rade pohajajo v šole ob večerih, ker žele in hrepene, da se kaj naućijo.

V šolah se uće vsega, kar je pać potrebno moderni ženi, da ve. Vsaka tisti v večerne razrede. Do petih delajo v tovarnah, gredo k večerji, naker se pripravijo v šolo. Razume se, da je bilo sprva težavno sovjetom spraviti te ženske v šole, ker so pać mislile, da je kaj takega nepotrebno. Toda časoma so pa spoznale, kaj jim je treba. Sedaj bi pa ostro nasprotovale, ako bi jim kaka sila hotela vzeti te krasne priloćnosti, kar je najvišjega v človekij družbi — izobrazba. Današnja ruska žena se tako razlikuje od njene predvojnne in predrevolucijarne sovrstnice, da je sploh ni mogoće primerjati. Sprememba v vseh ozirih je velikanska. Nikakor pa ne smemo razumeti, da je ruska žena dosegla že svoj cilj. Ne, ona se mora pać še veliko ućiti, ker prepored je še mlada ustanova, ki ne dela nikjer čudejev, pać pa gre stopnjevanje naprej. Še veliko imajo pridobiti, ki bi sicer že lahko imele, ako bi imele že od revolucije kakšno podlago za to. Ker pa je ni bilo pravih kake, si mora ruska žena pridobivati znanje, da bo vedela pomen svobode. Edino razumen človek more ceniti svobodo. Dajte sužnju prostost, in on ne bo vedel, kaj početi z njo. Ako pa ima suženj le kolikšaj v sebi, da upa nastopati sam kot človek, tedaj bo svobodo sprejel z odprtimi rokama: Šel bo naprej stopnjema. Ruska žena je vedela ce-

RAZNA NAZANILA

Novoletna slavnost.

Blaine, Ohio. — Novo leto se bliža. Delavci bomo gledali, kako se bodo kapitalisti veselili in lepodelili mastne dobićke, mi pa imamo žalosten račun; eno leto smo starejši in na telesu šibkejši. To je naš račun. Delavci, sodrugi, somišljeniki, pogum in edinstvo z vso voljo in reatnostjo. Šele potem pride uspeh.

Veliko priliko bomo imeli na novoletni dan. Zopet bomo ališali sodruga Franka Zajca iz Chicaga, kot glavnega govornika v slovenski dvorani v Boydsville, Bridgeportu, Ohio Klubi J. S. Z. v vzhodnem Ohio so zopet oziljeli: po novem letu se povišajo Bridgeportu, Ohio Klubi J. S. Z. šteje 2. 11. in 189. vabijo vse rojake na to redko slavnost. Glavni govornik nastopi ob 2. popoldne, potem sledijo drugi govorniki in nato bo ples s koncertom in nagradami. Za odbor — A. M. Brodsky.

Silvestrov večer. — Letna seja. Ambridge, Pa. — Leto 1926 se nagiba h koncu in društva še bolj pridno prirejajo zabave, tako je tudi društvo "Naš Dom" št. 33 S. N. P. J. sklenilo privedi na Silvestrov večer veselic z Miklavžem, kateri bo delil darila članom Mladinskega oddelka in tudi nečlanom. Miklavž bo dobro obložen z raznimi darili. Zato ljudno vabimo vse člane kakor tudi drugo občinstvo, da se v obilnem številu udeleži prireditve in pripeljete s seboj svoje mišje, da se bodo z nami zabavali. Br. Charles Grozdek bo v angleškem jeziku razložil mladini zgodovino in pomen S. N. P. J. in njeno načelno izjavo, da bi tudi mladina stopila na pot napredka in da bi imela več zanimanja za S. N. P. J.

Ne pozabite dne 31. dec., posebno člani in članice, da se v polnem številu udeleži prireditve, da se še enkrat vsaj skupaj pošteno razveselimo, predno nastopimo leto 1927. Začetek veselice ob 7. v Karpatsko-ruski dvorani med 3th and 4th St., Maplewood ave. Vstopnina za člane in članice 50c, nečlanice 25c. — Jos. Tekstar, tajnik.

Silvestrov večer. Girard, O. — Vabilo na domačo zabavo, katero priredijo delničarji Slovenskega doma v Girardu na Silvestrov večer 31. decembra v Slovenskem domu. Pričetek ob 7. zvečer. Igral bo orkester mladinske godbe, Vstopnina za moške je 50c, dame 25c. Ob polnoći bo predstavljen staro leto in novo leto.

Vabljenja so vsa bližnja društva, kakor tudi ostali rojaki, da se udeleži veselice. Za vstopnino potrebo bo kar najbolje preskrbljeno.

Torej na veselo svidenje na Silvestrov večer, vabi — Odbor.

Se en Meštrovićev kip za Art Institut.

Chicago. — Buletin čikaškega Art Instituta naznanja, da je jugoslovenski kipar Ivan Meštrović poklonil zavodu kip "Marko Marulić", katerega je izdelal sam. Marko Marulić je bil hrvaški pesnik v petnajstem stoletju. To je drugi kip Meštrovića, katerega lastuje ta umetniški muzej. Kip je izdelan iz mavca. "Mat" je kip iz krasnega belega marmorja, katerega je muzej kupil pri razstavi spomladi.

niti svobodo. Vedela je, da ji da svoboda moć, da jo postavi med vredne člane človeške družbe. Sodruginja Černoševa, delegatka, je stara štirinštirideset let. Ko je bila stara petnajst let, je pričela delati v tovarni po deset ur na dan. Preteklo leto se je naućila čitati in pisati ter je takoj nato pristopila v stranko. Sedaj je članica komiteja tovarne. Dela v predilnici in se bojuje, da se izboljša produkcija. Pronašla je, zakaj je bila do sedaj slaba produkcija. To je tudi dokazala ter so ji dali priliko, da je stvar izboljšala.

(Konec prihodnj.)

PLAČANCI

Marsikateri tujec, ki mimo grede pogleda v Italijo, se moti radi ene stvari. Ko vidi uniformirane mnoćice fašistov, posebno milićnikov, mu imponira njih nastop in groćnost za stvar. Uniformirane mnoćice rade preslepijo človeka in ga z enotnim gibom ogromnega telesa omamijo. Zato je bil mnogokdo, ki se je vrnil iz Italije, da mu je enodušnost črnik v raje neizmerno laskala in čuće ne hvalo, je molćeće občudovanje našel zanje. Pozabiti ne smemo na več stvari.

Italijan ne nastopa rad sam; on je pogumen, kadar je v mnoćici in še tedaj le takrat, kadar spremljata njih skupni nastop palica in krik. Oni ljubijo zastave, uniforme, godbo in krilate besede, korakanje v vrstah in svećanost raznih prilik. Mussolini jih pozna, zato jim je dal v obil meri vsega tega, in objavlja njih ogenj od dne do dne, da mu polaga vedno novega goriva.

Druga zadeva pa je, da so fašisti, tu mislimo uniformirane milićnike, plaćani. Površen pogled bi sodil, da se te mnoćice žrtvujejo iz poštvovalnosti za dobro stvar, kakor se včasih naši telovadci ali sportniki žrtvujejo; temu pa ni tako. V Italiji vlada prevelika obljudečnost. Bredelje je vedno večje, ker ni več polj, na katerih bi zaposlil vedno naraščajoće mnoćice. Kakor nekod v Rimu, se čuje danes v Italiji klic: "Kruha, kruha!" Kljub temu, da je Italijan, posebno v južni Italiji, skromen, da je samo enkrat na dan, jim ni mogoće živeti.

Pri milicij na dobilo plaćo. Petnajst let na dan v izrednih slućajih še več. To je za človeka, ki je bil navajen jesti enkrat na dan, gospodsko življenje. Ni čuda, da so med milićniki po večini južni Italijani, katerim se še po laseh in obrazih pozna grško ali afriško pokolenje. Vse, kar je bilo laćnega, se je zateklo v vrste plaćanih vojakov črne vlade. Kjer je kruh, je tudi zvestoba. In doktor je kruh, bo tudi zvestoba.

Is toga je razvidno, kako različni so ljudje, ki so se natrpali v črno armado iz vseh strani države. Nemanje, pustolovec, kruhoborec, ki so dobili jesti in dovolj prilike za svoja ekscenćrićna dejanja. Kakor ne moremo oporekati, da ni nobenega poštenega med njimi, tako nam ne more tudi nihće oporekati, da ta armada ni sestavljena iz velike večine dvomljivih znaćajev, katerih imajo nekateri zelo čudno preteklost.

Temu se pridružuje še dejstvo, da so plaćani, kar že samo na sebi ne daje jamstva za dobro moralo v njih vrstah. Predstavljamo si Wallensteinovo armado, ki je bila sestavljena iz "Soldnerjev". Držalje je skupaj toliko časa, dokler ji je bilo vse dovoljeno.

Oborožen in v brezdelju so milićniki od jutra do večera in od dolgega časa ne vedo, kaj bi počeli. Zato pijejo in igrajo ter dajejo ljudem s tem slab zgled ob enem pa spravljajo tudi državo v slabo juć, zakaj ni pri nas tako zabitega kmeta, da bi ne pomislil, od česa ti brezdelni ljudje žive. Kar jim ostane časa od igre, piščice in lovenja žensk, ga uporabljajo za šikaniranje naših ljudi, na vse mogoće načine.

Posebno so postale tolpe teh ljudi nadležne zadnji časi, ko so pomnožili vse redne čete in so postali nova čete v obsejne kraje, da varujejo mejo in njene prehode. Če hoćemo biti odkriti, moramo priznati, da dobivamo od naših ljudi naravnost neverjetna poročila o postopanju teh črnik vojakov v naših vaseh.

V Podbrću so župniku vzeli dve sobi, nato so pa kar s silo vzeli še tretjo, znesli pohištvo pod streho in se naselili v nji. Istotako poročajo o podobnih nasilnih dejanjih iz vseh obmejnih krajev. Tudi v naših trgih, kakor so Tolmin, Vipava, Razdrto, Postojna, so te čete pomnožene in izmenjane, postale prava šiba božja.

Nihće, ki gre po cestih se skoraćaj ne upa ziniti po slovensko, da ne silijo opazko ali pest teh

silovitejev. Slovensko pjeje Je povsodi, kjer so se nastanili popolnoma izginilo. Ljudje se preplašeno tišće doma, nihće se zvečer ne upa izpod strehe še celo po dnevi se bojijo.

Vendar pa je kljub tem težkim preizkušnjam naše ljudstvo hladno in le občudovati ga moramo. Kakor da so dolgi dnevi zgodovine en sam trenutek, ti skomizgnejo z rameni in ne rećejo nihćesar, misliljo pa po svoje: Prišlo je, bo tudi šlo.

DRUŠTVOM IN DRUGIM NA ZNANJE.

Igra "Hrbenica" v treh dejanjih, katero je spisal br. Ivan Molek in katera je bila pred nedavnim objavljena v Prosveti, je zdaj izšla v lićni brošuri. Cena posamezni brošuri je 25 centov.

Igra je zelo primerna za naše odre in se lahko predstavlja ob prilikah kake društvene slavnosti, obletnice itd., ker nudi precej propagande za našo jednoto. Društva in dramske organizacije, ki hoćejo igrati "Hrbenico", dobe pri jednoti vse listice, kolikor jih potrebujejo. Ker je igra zelo poceni, priporočamo društvom in drugim, da naroće toliko listicov kolikor je v igri oseb; s tem si prihranijo prepričavanje ulog. Plašite na Knjiševno Matico S. N. P. J. in pošljite denar.

Isdali smo jih le par sto listicov in bodo kmalu pošle — hitite s naroćilom, da ne bodete popoznani. 10 listicov stane samo \$2.50. Philip Godina, upravitelj.

ČENAM PRIREDBO SLOVENSKEIM ORGANIZACIJ V CHICAGU.

Klub št. 1. J. S. Z. — Silvestrova zabava v petek 31. decembra, v dvorani S. N. P. J.

Društvo "Slovenija." — Malharadna veselica v dvorani S. N. P. J. dne 8. januarja.

Društvo "Danica." — Banket dne 15. januarja na 1921 W. 22nd St.

"Zarje" ima veselico 23. januarja v Narodni dvorani na Racine Ave. in 18. osti.

Dr. št. 102. S. N. P. J. — Malharadna veselica v soboto 29. januarja v dvorani S. N. P. J.

Klub št. 1. JSE. — Dramska predstava v nedeljo 30. januarja v dvorani ČSPS.

Društvo "Pionir" št. 559 S. N. P. J. — "Bunc Party" dne 2. februarja v dvorani S. N. P. J.

Dr. št. 29. S. N. P. J. — Veselica v soboto 12. februarja, v dvorani S. N. P. J.

Zveza slov. org. — Veselica v soboto 12. marca v Narodni dvorani.

Klub št. 1. J. S. Z. — Dramska predstava v nedeljo 27. marca, v dvorani Č. S. P. S.

Klub št. 1. J. S. Z. — Dramska predstava in promovacija slavnost, v nedeljo 1. maja, v dvorani S. N. P. J.

OPOMBA: Ako priredba Vasega društva ni označena v gornjem seznamu, sporočite datum in druge podatke na naslov: JOHN PUTZ, 1834 S. Racine Ave.

NAROČNIKI POZORI!

Znamenje (Nov. 30-1926) pomeni, da vam je naroćina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoće vstavljena, ker ni bil plaćan. Ako je vaš list plaćan in ga ne prejmete, je mogoće vstavljen vsled napaćnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plaćate naroćino. Naroćina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. doplaćajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Ciceru za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.50.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplaćajo samo 10c za poštnino.

Naroćino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawrence Ave. CHICAGO, ILL.

Ivan Lah:

OD HIŠE

Slika. "Pa ga vzemi." "V gostilno pridi, pa se zme-

Oče je zarudel... "Res rabim tacega fanta. Na šentjanžev dan ga kar pripelji."

prav... govornik je potem neki kmet. "Bo že preстал, saj je mlad,"

in zaspali je hotel naprej. A oče ga je prijel z nerodno roko...

jutro, se je spomnil, ko so bili odšli ljudje črno oblečeni izpred hiše in je bilo potem vse prazno.

Oče ni govoril nič. Resno je začel stopati po gasi proti dolini...

NAZNANILO DRUŠTVENIH TAJNIKOM. Iz upravnštva Književne Matice S. N. P. J. smo poslali račun na vsa društva S. N. P. J. glede knjig Ameriški Slovenci in upamo, da ste jih vsi prejeli.

J. S. Mackay: RIM

(Dalje)

V Palazzo di Monte Citorio je dala svoj parlament, samostan sv. Silvestra je izpremenila v prekrasno pošto in brzojavno postlojpe, v Collegio Romano, nekdanji jezuitski kolegij, je namestila svojo zvezdarno, gimnazije, knjižnico Viktorja Emanuela II., etnografski muzej, in je znatno razširila Museo Kircheriano, ki ga je tu našla.

Na tej Via Nazionale najdeš na ovinku majhen park s palmami in travo in sredi njega kos prastarega zidovja od kvadrov — to je s pieteto ohranjeni ostanek prve rimske utrdbe, kos zidovja kralja Servija Tullija...

napravili velikega ravno tako, kakor je postal velik na Nemškem pruski Viljem I. — Rim mora imeti svedca spomenik vseh spomenikov. Na štiriindvajset milijonov lir so preračunjeni stroški, velikanski davek za nebogato deželo — toda to je hvaležnost naroda "Očetu Domovine".

Na Capitoliju stoji ta spomenik, na najslavnejšem mestu stare Rome... Savojska dinastija, se zdi, se je v Rimu že vživela. Viktor Emanuel je ozarjen s slavo kot narodni heroj, njegov sin in naslednik, priprosti, nekoliko filistrski Humbert, umorjen v Monzi, ima gloriozo mučenika, njega vdova, nekaj prva krasotica, Margareta, je oboževana povsod, kjer se prikaže in sedanjji kralj, Viktor Emanuel III. je pokazal, da je boljši, nego je bil njegov sloves.

Pot je šla nevkreber. Spodletovalo je pod nogami in sneg se je vsipal iznad dreves... "Danes je tvoj god. Bog ti daj dosti sreče, pa glej, da boš bogat. Vse je denar, brez njega nič..."

Ranjki Cavalotti je dejal večkrat — tako mi je pravil njegov prijatelj — da se za časa Humberta revolucija ne da delati, ampak kadar pride mladi... In Cavalotti api že večno spanje, in mladi je tu, in zveza dinastije z narodom je videti še trdnjša nego za časa Humberta.

Spodtaknil se je oče in padel čez nekaj črnega... "Hlod leži čez pot," je rekel in vстал, "le pazi..."

Stefana je obšla groza... Ozrl se je enkrat in stopil hitro za očedom... "Morda je človek," je pomislil.

Stefan je bil mraz. "Kar stopi, saj si fant..." Stopila sta iz gostilne in vrata so se zaprla... Mraz je pretrsel Stefana. Zapel se je in žal mu je bilo po sanjah, ki jih je bil sanjal pri gorki peči.

Stefan je bil mraz. "Kar stopi, saj si fant..." Stopila sta iz gostilne in vrata so se zaprla... Mraz je pretrsel Stefana. Zapel se je in žal mu je bilo po sanjah, ki jih je bil sanjal pri gorki peči.

Stefan je bil mraz. "Kar stopi, saj si fant..." Stopila sta iz gostilne in vrata so se zaprla... Mraz je pretrsel Stefana. Zapel se je in žal mu je bilo po sanjah, ki jih je bil sanjal pri gorki peči.

Stefan je bil mraz. "Kar stopi, saj si fant..." Stopila sta iz gostilne in vrata so se zaprla... Mraz je pretrsel Stefana. Zapel se je in žal mu je bilo po sanjah, ki jih je bil sanjal pri gorki peči.

Frank Lukancič, sedaj potuje v državi Penna, ter nabira naročnike za list Prosveta, prodaja knjige Književne Matice S. N. P. J. in deluje za našo stvar.

Poslužite se kampanje za nove člane in pridobite razpisane nagrade!

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

- AMERIŠKI SLOVENCİ—izvrstna krasna knjiga, obsega 682 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane...\$5.00
Slovensko-Angliška Slovnica—zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, s dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo...\$2.00

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJENA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

CENE ZMERNE, UNISKO DELO PEVE VESTI VSA POJASNILA DAJE VOĐSTVO TISKARNE

S. N. P. J. PRINTERY 2657-59 South Lawdale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTREMA POJASNILA